

เรื่อง

" ศิลปภาพแขวน "

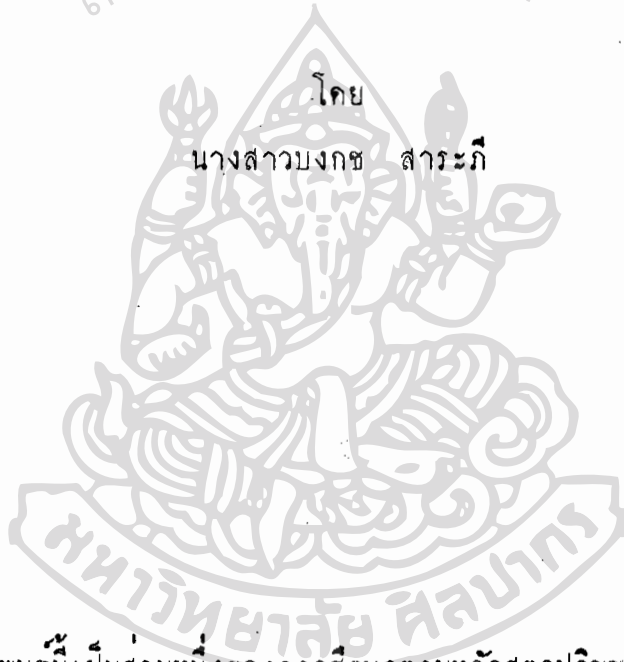
ห้องสมุด
จิตรกรรม

สำนักพิมพ์กลาง

โดย

นางสาวบงกช สาระภัก

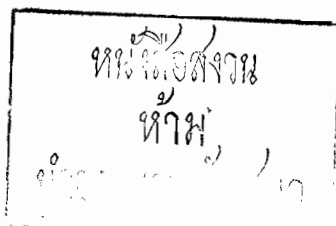

ศิลปนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปบัณฑิต

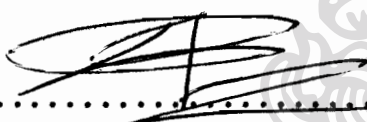
ภาควิชาประยุกต์ศิลปศึกษา (สาขาจิตรกรรม)

คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา ๒๕๑๑

๑	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนั่น สีมাত্রัง	ประธานกรรมการและกรรมการผู้ควบคุมศิลปนิพนธ์
๒	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนั่น สีมাত্রัง	อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการงานศิลปนิพนธ์
๓	อาจารย์ วีระ โยธาประเสริฐ	อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการงานศิลปนิพนธ์
๔	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มานิตย์ ภูอารีย์	กรรมการ
๕	อาจารย์ เสวต เทศน์ธรรม	กรรมการ
๖	อาจารย์ เสวภา วิเชียรเขตต์	กรรมการ
๗	อาจารย์ ลาวัณย์ อุปอินทร์	กรรมการ
๘	อาจารย์ พัทธรา สัตตบรรพสุข	กรรมการ
๙	อาจารย์ โชติวัฒน์ ปุณโณปถัมภ์	กรรมการ
๑๐	อาจารย์ ไพรวลัย คาเกลี้ยง	กรรมการ

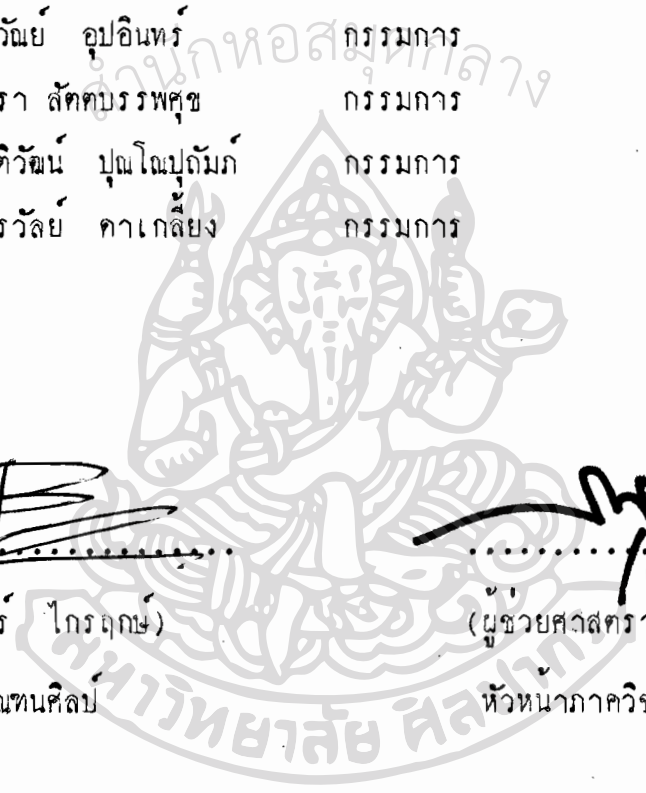
.....

 (อาจารย์ นรินทร์ ไกรฤกษ์)

.....

 10 ก.ค. 32
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนั่น สีมাত্রัง)

คณบดีคณะมัณฑนศิลป์

หัวหน้าภาควิชาประยุกต์ศิลปศึกษา

คำนำ

เอกสารฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดบันทึกขอบข่ายข้อมูล แนวคิดและการออกแบบเป็นขั้น ๆ ในโครงการศิลปนิพนธ์ ของผู้เขียนเอง ในปีการศึกษา ๒๕๓๑ เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วางโครง จนกระทั่งถึงการสรุปผลการสร้างสร้งงานทั้งหมด เพื่อใช้ประกอบการอธิบายแนวความคิดที่อาจจะสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจในผลงานศิลปนิพนธ์ที่เสร็จแล้วได้ดีกว่าการมองผลงานเพียงอย่างเดียวและคงมีประโยชน์กับผู้ที่ศึกษาทางด้านนี้ให้กระชับหรือเป็นเพียงข้อมูลเสริมใ้ใครบางคนบ้างไม่มากนักอยู่แล้วแต่สาระที่จะนำไปใช้ บางครั้งอาจเป็นแค่เพียงตัวอย่างการจัดเรียงเรียงก่อนที่จะวางโครงการงานอื่น ๆ

แหล่งข้อมูลทั้งหมดได้จากหนังสือในและนอกประเทศ ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร (วังท่าพระ) หอสมุดแห่งชาติ ท้าวสุกรี วารสารรายสัปดาห์ที่มีเนื้อเกี่ยวกับของกับผลงานศิลปนิพนธ์จากรานขายหนังสือ

คำอธิบายในฉบับนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับ "การ ออกแบบศิลปภาพแขวน" โดยอาศัยเทคนิคการต่อผากุญลาย ในแนวการแสวงออกทางศิลปรูปแบบงานหัตถกรรมสร้างภาพ เพื่อเปลี่ยนรูปของการสื่อจากสีน้ำมันบนเฟรมผ้าใบ เป็นสีเข้มกับผ้าที่ถูกต้องเป็นภาพ สามารถนำไปตกแต่งห้องต่าง ๆ ในบ้าน ตามความเหมาะสม หรือรวมเป็นงานประยุกต์ระหว่างงานหัตถกรรม ในแง่ เทคนิคกับงานจิตรกรรมทาง เนื้อหาที่เป็นภาพจำลองธรรมชาติ ให้ความหมายแสดงความเป็นเอกลักษณ์ไทยจากสัญลักษณ์ของพวกดอกไม้ และผลไม้ในเมืองไทยเป็นตัวบอกแนวคิด พร้อมทั้งนำผ้าไหมย้อมสีมา เน้นอีกทางหนึ่ง

ผู้เขียนหวังว่า เอกสารฉบับนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาหรืออ่านคานงานทางศิลปตามสมควร อย่างไรก็ตาม ถ้ามีข้อผิดพลาดจากภาษาที่ใช้หรือคำอื่นที่ทำให้ไม่เข้าใจ สับสน ก็ต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณที่ผู้ให้ความสนใจ

คณะมัณฑนศิลป์ ภาคประยุกต์ศิลปศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

บงกช สาระภี

๒๔/๐๖/๓๒

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	ก - ข
ศิลปภาพแขวน	๑ - ๒
ขั้นตอนในการ ออกแบบ	๓ - ๒๘
สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการ ออกแบบ	
๑. เนื้อหาของผลงาน	๓
๒. สื่อ	๓
๓. วัสดุที่ใช้ประกอบ	๓ - ๑๖
๓.๑ ผา	๓ - ๑๑
๓.๒ ฟองน้ำ	๑๑
๓.๓ ส่วนประกอบรอง	๑๒
๓.๔ สีย้อม	๑๒ - ๑๖
๔. การเลือกภาพแขวนกับสีของห้องในการตกแต่ง	๑๖ - ๑๘
- โคร่งสี	๑๗
- คาของสี	๑๗
- สีสำหรับการตกแต่งห้อง	๑๗ - ๑๘
- การวิเคราะห์สีภายในห้องกับสีของภาพตกแต่ง	๑๘
๕. การใช้ภาพแขวนในการตกแต่ง	๑๘ - ๒๐
๖. แนวคิดและภาพประกอบ	๒๑ - ๒๘
ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน (พร้อมภาพประกอบ)	
๑. เทคนิคของศิลปการทอผ้า	๒๘ - ๓๖
- ผา	๒๘
- กาย	๓๐
- การตัด	๓๑ - ๓๓
- การทอชิ้นส่วน	๓๔ - ๓๖

๒. การเสริมพองน้ำหรือการเย็บเบาะ ๓๖

๓. การตกแต่งเพื่อความเรียบร้อย ๓๖

ภาพงานศิลปนิพนธ์ ๓๗ - ๓๘

บทสรุป - คุณค่าของความงาม ๔๐

- อุปสรรคในกานเทคนิค และวัสดุที่ใช้ ๔๐ - ๔๑

- การพัฒนาในความก้าวต่อไป ๔๑

บรรณานุกรม ๔๒

สำนักหอสมุดกลาง

สำนักหอสมุดกลาง

บ.ท.หน้า

มหาวิทยาลัย ศลปากร

บทนำ

งานศิลปะในปัจจุบันมีการสร้างงานหลายรูปแบบ วัสดุในการถ่ายทอดแตกต่างกัน เทคนิคที่ใช้ก็มีมากมายบวกกับความชำนาญ เพื่อบ่งบอกถึงความรู้สึกที่ต้องการแสดงออกให้ผู้อื่นรับรู้ หรือเพื่อประโยชน์ในการใช้สอยต่อผู้ที่จะมีบทบาทสำคัญอีกประการหนึ่งในขณะนี้

ในการออกแบบครั้งนี้ มีแนวคิดที่จะผสมผสานระหว่างงานหัตถกรรมกับความรู้อันองค์ประกอบ ในการพัฒนางานด้านศิลปะให้ขยายออกอีกหนทางหนึ่ง เพื่อสร้างคุณค่าเสริมเทคนิคการต่อผ้าให้น่าสนใจ และตรงจุดมุ่งหมายการศึกษา อันที่จะสร้างสรรค์ผลงานการออกแบบในการประยุกต์ เข้ากับสิ่งแวดล้อมทุกสภาพ

ก่อนที่จะเริ่มออกแบบ ได้มีความสนใจในเรื่องของความหลากหลายบนผืนผ้า ทั้งสีสรร เนื้อหา รวมถึงลวดลายที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของตัวเองในแต่ละชิ้นนอกจากนี้ยังได้พบงานวิจัยในทางสร้างสรรค์ ของ TATSUYA IANAKI และ TAKESH ONTAKA ชาวญี่ปุ่น ในหนังสือ JAPANESE QUILT ของ SEGAWA SETSUKO ผู้รวบรวมที่บรรยายแนวคิดของการใช้ประโยชน์จากผ้าไหมในสร้างผลงาน ภายในหนังสือเล่มนั้นได้อธิบายในเรื่องการใช้สี กับการสร้างเนื้อหาของชาวญี่ปุ่นที่มีต่อธรรมชาติ เช่น พวกดอกไม้ หัตถกรรมในการแต่งกาย และสัตว์เลี้ยงจำพวกสุนัขกับแมว เป็นต้น สีที่ให้ เป็นสีกลาง ๆ หรือมีน้ำหนักเทา ไม่มีสีเข้มสุด อ่อนสุด ธรรมชาติะวันตกก็ม้งงานประเภทนี้แค่ เป็นงานพวกแสดงออกถึงความเจริญทางเทคโนโลยี จึงมีการใช้ผ้าที่เป็นพวกผสมเส้นใยสังเคราะห์ที่เหนียวและพื้นผิวผ้า มีความมันวาวเหมือนโลหะ อาจจะมีวัสดุอื่นอีก เช่น พวกลูกกระป๋อง ไหม เส้นใยต่าง ๆ เป็นต้น เพิ่มเติมส่วนเนื้อหาเป็นสภาพภูมิประเทศจำลอง สภาพบ้านเรือน เมืองของพวกเขา หรือออกแบบสิ่งประหลาดใหม่จากจินตนาการ สีของผลงานจึงเป็นการเลียนแบบโลหะมีน้ำหนักเข้มเข้มแรง มันวาว สร้างความรู้สึกแข็งแรงแบบโลหะ

จากแนวคิดของชาวญี่ปุ่นและชาวตะวันตกต่างก็ใช้จุดเด่นของวัฒนธรรม
ของชาติตน เป็นแนวในการคิด เช่นกันคนไทยก็มีจุดเด่นของวัฒนธรรมที่ดีว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ไม้แก ฝ้ายไหม อกไม้ ผลไม้ในเมืองไทย รวมถึงวิถีทางของการดำรง
ชีวิตที่เป็นอยู่ ส่วนมากมีให้เป็นที่ชมพามาจักวางองค์ประกอบ โดยใช้เทคนิคและสื่อ
เกี่ยวข้องกับชาวญี่ปุ่น ชาวตะวันตก แต่ความคิดในการ เสริมความรู้สึกในความเป็นไทย
ที่แตกต่างออกไป ตลอดจนจุดเด่นที่เพิ่มระหว่างการทำงานของการสร้างสรรค์เฉพาะ
ตัว ซึ่งถือเป็นการพัฒนางานศิลป์ในอีกแง่มุมหนึ่ง

สำนักหอสมุดกลาง

ศิลปภาพเขื่อน

ศิลปภาพแขวน

"ภาพแขวน" คำนี้เป็นที่รู้จักและเข้าใจกันดีอยู่แล้ว บางภาพเป็นภาพวาดภาพแกะสลัก รูปปั้นปูนค้ำ ภาพถ่ายใสกรอบ หรืองานประติมากรรมจากวัสดุต่าง ๆ สร้างเป็นภาพ ซึ่งของเหล่านี้นำไปแขวน หรือติดตั้งด้วยวิธีอื่น ๆ เพื่อประดับผนังให้เกิดความสวยงามน่าสนใจขึ้น ให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่บนผนัง สภาพพื้นที่ สัมพันธ์กับรูปแบบการตกแต่งภายใน และลักษณะอาคารด้วย อาจจะทำด้วยบนผนัง หรือชิ้นเล็ก ๆ ที่สามารถเคลื่อนย้ายได้

ภาพแขวนกับของประดับตกแต่ง

ของประดับตกแต่งคือ สิ่งของอันใช้ในการประดับตกแต่ง เพื่อให้เกิดความสวยงาม ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศให้อายุ ก่อให้เกิดความชื่นชมยินดีแก่ผู้พบเห็น ซึ่งจำแนกเป็น ๒ ประเภทคือ

๑. ประเภทที่ใช้ประดับตกแต่งเพียงอย่างเดียว เช่น งานประติมากรรม เครื่องแขวนประดับผนัง ภาพปั้น คอกไม้สลัก ตะเกียงเก่า ๆ ที่ใช้งานไม่ไค้แล้ว เป็นต้น
๒. ประเภทที่เป็นเครื่องมือที่สามารถประดับตกแต่ง เช่น นาฬิกา โคมไฟ เพดาน ม่าน แจกัน เป็นต้น

ศิลปภาพแขวนที่ชาวเขาจะต้องมีการจัดแสดง คืองานประติมากรรมประเภทงานหัตถกรรม โดยอาศัยมาเป็นตัวสร้างงาน ให้เป็นศิลปะ เพื่อการประดับตกแต่ง จำพวกติดตั้งงานในท้องที่ไม่มีมีความชื้น แสงแดด และสิ่งอื่น ๆ ไม่สามารถทำลายเนื้อผ้า สเกิดการเปลี่ยนแปลงจากเดิม พร้อมทั้งสามารถเคลื่อนย้ายภาพได้เพื่อให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่บนผนังสภาพพื้นที่สัมพันธ์กับรูปแบบ การตกแต่งภายใน และลักษณะอาคาร อันให้อรรถกถาคความว่า

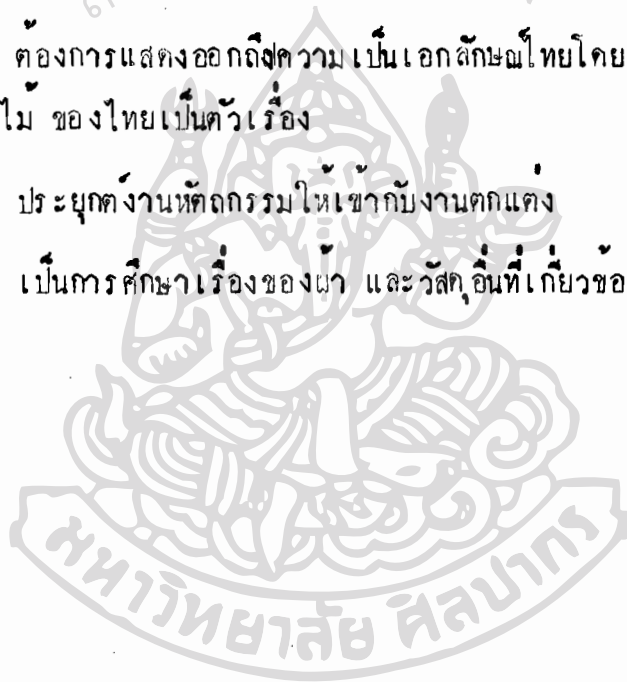
"ศิลปภาพแขวนโดยใช้นาคือ การสร้างงานศิลปะโดยอาศัยมาเป็นตัวสร้าง

งาน เพื่อการประดับตกแต่ง"

จากข้อความข้างต้นทั้งหมดก็สามารถทราบว่า ภาพแขวนก็คือของประดับตกแต่งชนิดหนึ่ง เป็นประเภทที่ใช้ประดับตกแต่งเพียงอย่างเดียว

ความมุ่งหมายในการสร้าง "ศิลปภาพแขวนโดยใช้ผ้า"

๑. ทาวิธีสร้างศิลปในรูปแบบใหม่แต่อาศัยเทคนิค การต่อผ้าเสริมฟองน้ำ ที่มีมานานแล้วกลับมาใช้
๒. ต้องการแสดงออกถึงความเป็นเอกลักษณ์ไทยโดยอาศัยผ้า และสื่อประเภท ผลไม้ ดอกไม้ ของไทยเป็นตัวเรื่อง
๓. ประยุกต์งานหัตถกรรมให้เข้ากับงานตกแต่ง
๔. เป็นการศึกษาเรื่องของผ้า และวัสดุอื่นที่เกี่ยวข้องพอเป็นสังเขป

สำนักหอสมุดกลาง

ขั้นตอนในการออกแบบ

สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการออกแบบ

๑. เนื้อหาของผลงาน ธรรมชาติได้สร้างความงามให้ความรู้กับมนุษย์ ในแต่ละชนชาติเพื่อความกลมกลืนและเหมาะสม แต่เรายังจะมองข้ามและค้นหาสิ่งอื่น ที่ห่างจากตัวมาทดแทน เช่นเดียวกัน รูปแบบของเอกลักษณ์ไทยที่ล้อมรอบตัวเรามาตั้งแต่ เด็ก มักจะหักเหไปนำสิ่งแวดล้อมของชนชาติตะวันตกมาเป็นต้นแบบจินตนาการ และความเป็นจริงที่ส่งผลให้เกิดความสอดคล้องกับสถานที่ซึ่งแปลเปลี่ยน เลื่อนหายเหลือ แต่อดีตที่มีแก่นามธรรม รูปธรรมบอกไม่ได้

ข้าพเจ้าจึงมีความคิดที่จะสร้างต้นแบบเนื้อหาของผลงานจากสัญลักษณ์ ไม้เท้า กอกไม้ ผลไม้ในเมืองไทยมาเป็นต้นแบบ บวกกับสิ่งแวดล้อมที่ธรรมชาติเอื้ออำนวยให้สิ่งเหล่านี้เกิดคู่กันมา เช่น กอกบัวเกิดในน้ำแดงไม้เป็นไม้เลื้อยบนกิน ต้นกล้วย มักปลูกใกล้บ้าน ตมพระราวปลูกริมคลอง กอกอัญชัญเลื้อยตามรั้วบ้าน เป็นต้น

๒. สี ในผลงานชิ้นนี้จะอาศัยผ้าเป็นสื่อในการสร้างภาพ และถ่ายทอด ความคิดแทนสีต่าง ๆ ในงานจิตรกรรม เปลี่ยนความซ้ำของตัวสื่อ คู่ไปกับคุณค่าในตัวสื่อเอง นั่นคือ การที่ผ้าจะทำหน้าที่ของมันในการ เป็นสื่อของผลงาน ก็ยังให้คุณค่าทางความรู้สึกในการมองอัน เกิดความอ่อนหวานในความนุ่มของสีและ เนื้อผ้า ทั้งแสดงคุณค่าในความเป็นเอกลักษณ์ไทยของเนื้อผ้าไหมย้อมสีสวย กล่าวคือ การ เป็นสื่อที่สมบูรณ์แบบในแนวความคิดใหม่ของงานคานจิตรกรรม ผลงานทัศนกรรมสร้างภาพ

๓. วัสดุที่ใช้ประกอบ

๓.๑ ผ้า การศึกษาเกี่ยวกับผ้าและเส้นใย จะช่วยให้เข้าใจคุณสมบัติ และประโยชน์ของเส้นใยและผ้าชนิดต่าง ๆ จนสามารถเลือกซื้อ ใช้ทำความสะดวก ตลอดจนเก็บรักษาผ้า และเส้นใย ใค้อย่างถูกต้อง จึงทำให้ใช้ใค้ทนทาน และได้ประโยชน์คุ้มค่าเงิน

ในปัจจุบัน มีผ้าให้เลือกมากมาย นอกจากความสวยงามแล้ว ต้องการเลือกซื้อให้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย เหมาะกับสิ่งแวดล้อม กำลังในการทำความสะอาด งบประมาณ คุณสมบัติของผ้าแต่ละชนิดขึ้นอยู่กับส่วนประกอบต่าง ๆ ของผ้า ดังนี้

- ชนิดของเส้นใย ผ้าที่ทำจากเส้นใยเพียงอย่างเดียวย่อมมีคุณสมบัติแตกต่างจากผ้าที่ทำจากเส้นใยหลายชนิดผสมกัน เป็นต้นว่า ผ้าไหม ๑๐๐% ย่อมมีคุณสมบัติแตกต่างจากผ้าไหม ๒๐%

เส้นใยของผ้ามีอยู่มากมาย แต่แบ่งตามที่เกิดโค ๒ ชนิด

๑. เส้นใยธรรมชาติ

ผ้า

ใยผ้าเป็นใยจากเมล็ดของคนผ้า ใยชอบอากาศร้อนและชุ่มชื้น มีหลายพันธุ์ ไคแกพื้นฐ่อปแลนด์ Upland พันธุ์เอเชีย แต่ละพันธุ์ให้เส้นใยซึ่งมีความยาวแตกต่างกัน ตั้งแต่ ๐.๕-๒ นิ้ว เส้นใยขนาดยาวใช้ผลิตผ้าที่มีคุณภาพดีเพราะสามารถปั่นเป็นเส้นค้ายที่หยาบกว่า แม้จะไม่เรียบ ไม่ละเอียดหรือมันเท่า แต่กั้นทาน

ข้อดีของผ้า

๑. ผ้าที่ทำจากใยผ้ามีให้เลือกหลายน้ำหนัก ผิวสัมผัส สี และลวดลาย เป็นต้นว่า ผ้าที่ค่อนข้างเบา ไคแกผ้าสลลิน ผ้าขาวบาง ผ้าชีฟอง ผ้าปาน ผ้าที่มีน้ำหนักปานกลาง ไคแกผ้าเชคตัว ผ้าสำลี ผ้าปอบปลิน ผ้าเคนิม ฯลฯ ผ้าที่มีน้ำหนักมาก ไคแกผ้าคอรูรอย ผ้าคลุมเตียงอย่างหนา ผ้ากำมะหยี่ ฯลฯ

๒. อาจดัดแปลงผ้าผ้า ให้ไคผิวสัมผัสแปลกออกไปได้หลายวิธี คือ ดัดแปลงเส้นค้าย ใช้วิธีผลิตผ้าต่าง ๆ การดกแต่ง การดกแต่งที่นิยมทำกับผ้าไคแก การชุบมัน การซักมัน การทำให้แข็งและมีเนื้อมาก เช่น การลงแป้ง เป็นต้น

๓. ฝ้ายถูกความร้อนได้ง่าย จึงย้อมสีและพิมพ์ลวดลายได้ง่าย และสม่ำเสมอ
๔. เนื่องจากย้อมสีฝ้ายได้ง่ายและสม่ำเสมอจึงมีให้เลือกหลากหลาย ทั้งสีที่สีกใส เครื่องพิมพ์ และมีลวดลายให้เลือกมากมาย
๕. ผ้าฝ้ายใส่สบาย เพราะถูกความร้อนได้ดี สามารถระบายความร้อนได้ดี ตลอดจนนำไฟฟ้าได้ดี จนไม่เกิดไฟฟ้าสถิตย์
๖. ฝ้ายมีความทนทาน ใช้ได้นาน ทนทานต่อการเสียดสี เส้นใยไม่รวมเป็นกระจุก และไม่ละลาย
๗. จะซักผ้าฝ้ายอย่างซักแห้งหรือซักเปียกก็ได้ ฝ้ายเป็นเส้นใยชนิดหนึ่งในเส้นใยน้อยชนิดที่มีความเหนียวมากขึ้นเมื่อเปียกน้ำ จึงซักผ้าฝ้ายสีขาวหรือชนิดที่สีไม่ตกในน้ำร้อนจนเค็อกได้ และทำให้แห้งไ้ด้วยเครื่องที่อุณหภูมิสูง ผ้าฝ้ายทนกางแก่ได้ จึงสามารถใช้สารฟอกขาวประเภทคลอรีน และสารฟอกขาวชนิดอื่นได้ แต่ถ้าใช้คลอรีนมากเกินไปจะทำให้เส้นใยเสื่อมคุณภาพ
๘. สามารถตกแต่งฝ้ายให้คงตัวได้ทั้งวิธีการ (ใช้ความร้อนกับไอน้ำ) และสารเคมี (เช่น อัลคัลไฮค)
๙. นอกจากการตกแต่งต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ยังสามารถตกแต่งฝ้ายให้เหมาะกับประโยชน์ใช้สอยได้อีกหลายอย่าง ทั้งการตกแต่งด้วยสารเคมีโดยให้สารเคมีนั้น ๆ ทำปฏิกิริยากับเส้นใย และการตกแต่งโดยเพิ่มสารเคมีโดยให้สารเคมีนั้น ๆ ติดอยู่กับเส้นใยภายนอก เมื่อใช้เส้นใยฝ้ายปนกับเส้นใยสังเคราะห์ชนิดอื่น ฝ้ายจะเป็นฝ้ายรับสารเคมีที่ใส่ตกแต่งนั้น ทำให้ไ้ผ้าที่ทนยับ หรือซักแล้วไม่ต้องรีด wash and wear การตกแต่งด้วยสารเคมีอื่นได้แก่ การตกแต่งให้ทนไฟ หรือดัดไฟฟ้า ป้องกันน้ำหรือสะท้อนน้ำ ทนออกหรือรา เป็นต้น

ข้อเสียของฝ้าย

๑. ผ้าที่ไม่ได้ตกแต่งซักความยืดหยุ่น ยับง่าย การตกแต่งทำให้ทนอับ
ได้ แต่อาจทำให้ความเหนียวและความทนทานต่อการเสียดสีของผ้าลดลง

๒. ผ้าที่ไม่ได้ตกแต่งไม่ทนรา แสงแดด และ กรดแก่

๓. ผ้าที่ไม่ได้ตกแต่งติดไฟได้ง่ายมาก

ลินิน

ใยลินินได้มาจากลำต้นของแฟล็กซ์ Flax ใยยาวประมาณ ๖ - ๘ นิ้ว เส้นใยขนาดยาวใช้ทำผ้าลินินอย่างก็ ขนาดสั้นใช้ผสมกับเส้นใยอื่นเพื่อทำควยพิเศษ ซึ่งทำให้ผ้ามีผิวสัมผัสแปลก ๆ

ข้อดีของลินิน

๑. เส้นใยเหนียวมาก

๒. ผ้าลินินเปื่อยมีความเหนียวมากกว่าลินินแห้ง จึงทำให้ซักง่ายและทน

ข้อการซัก

๓. ผ้าลินินใส่สบาย เพราะถูกความร้อนได้ดี และระบายความร้อนได้ดี

๔. เส้นใยลินินเรียบ ผ้าจึงมีผิวสัมผัสเรียบ ไม่มีเส้นใยสั้น ๆ โผล่ขึ้นมา

๕. ผ้าลินินทนหมอก ทนคางและสารเคมีอื่น ๆ

๖. ผ้าลินินซักน้ำหรือซักแห้งก็ได้ แล้วแต่สิ่งที่ย้อมผ้า การตกแต่ง การทำ
ลวดลายผ้าและแบบเสื้อ

๗. ใช้สารฟอกสี ประเภท ลอรีนไดค์ ยกเว้นสารเคมีที่ซักตกแต่งไม่ทนคลอรีน แต่การใช้สารฟอกสีฟอกมากเกินไปก็ทำให้เส้นใยเสื่อมคุณภาพ

ข้อเสียของลินิน

๑. ผ้าลินินที่ไม่ได้ตกแต่งไม่มีความยืดหยุ่น ยับง่าย แต่การตกแต่งให้ทนยับ

อาจทำให้ความเหนียวและความทนทานต่อการเสียดสีน้อยลง

๒. เส้นใยค่อนข้างแข็ง ความรอยพับจะเสื่อมคุณภาพเร็ว เห็นชัดว่าบริเวณรอยพับเก่าเร็วกว่าส่วนอื่นของผ้า

๓. เมื่อพับ รอยพับไม่หายไปง่าย ๆ รัดให้เรียบยาก

๔. ผ้าลินินที่ไม่ได้ตกแต่งดัดโค้งง่ายมาก

ไหม

ไหมได้จากรังไหม เป็นเส้นใยอย่างยาว มีความยาวประมาณ ๕๐๐ - ๑๓๐๐ หลา ไหมดิบ หมายถึงไหมที่ไม่ได้ฟอกย้อม Sericin ที่หุ้มออก ส่วนเศษไหมหรือขี้ไหม หมายถึงใยไหมนั้น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นรังไหมที่ตัวผีเสื้อเจาะออกเป็นรู

ข้อดีของไหม

๑. ผ้าไหม มีลักษณะเรียบนุ่ม และเป็นมันทำให้ดูสวยงามอย่าง หูหระ

๒. เส้นใยแต่ละเส้นมีขนาดเล็ก แต่เหนียวมาก

๓. ใยไหมยอมสลายได้ จึงมีผ้าไหมให้เลือกมากมาย ทั้งสีที่สดใส และเครื่องขั้ว รวมทั้งผ้าที่พิมพ์ลวดลายอย่างงดงาม

๔. ใยไหมทำเป็นผ้าได้หลายเนื้อ มีทั้งผ้าที่น้ำหนักเบา และบางมาก จับจับได้สวยงาม จนถึงไหมที่หนาแข็ง และ พอง

๕. ผ้าไหมมีความยืดหยุ่นปานกลาง จึงทนยับได้บ้าง

๖. ไหมถูกความชื้นได้ดี ทำให้ใส่สบาย

๗. เสื้อผ้าที่ตัดเย็บจากผ้าไหมอาจซักน้ำหรือซักแห้งก็ได้ แล้วแต่ชนิดของสี ย้อม การตกแต่ง การออกแบบและการตัดเย็บ

๘. ผ้าไหมฟอกขาวไดคัลยไฮโคร เจนเพอร์ออกไซด์ หรือโซเดียมเพอร์

บอ เรค

ข้อเสียของไหม

๑. แสงแดดและเหงื่อโคลทำให้เส้นใยเสื่อมคุณภาพ
๒. สีที่ไชย้อมไหมหลายอย่างไม่ทนแสงแดดและ เหลือโคล
๓. ไหมทนกรทบบางชนิดไม่ไค้ โดยเฉพาะกษพว้อย่างเข้มซัน และทนค่างไค้ น้อยกว่าฝ้าย

๔. ไหมนำไฟฟ้าไม่ไค้ไค้ เวลาใส่อาจเกิดไฟฟ้าสถิตถนย ทำให้ผ้าแนบติดตัว

๕. ผ้าไหม เมื่อถูกน้ำเฉพาะแห่ง เป็นรอยค่างไค้ง่าย

๖. แมลงชอบกินผ้าไหมมาก เพราะเส้นใยไหมเป็นโปรตีน

๗. สบู่ย้อย่างแรงและเตารีดรอน ทำให้เส้นใยเสื่อมคุณภาพและเหลืองไค้

๘. เมื่อตากแดดเป็นเวลานาน หรือเก็บไว้นาน ผ้าไหมจะเหลือง

๙. สารฟอกขาวประเภทคลอรีนทำให้เส้นใยเสื่อมคุณภาพและเหลือง

วูล

วูล เป็นเส้นใยที่ไค้จากขนแกะ ขนที่ถอนจากแกะที่ตายแล้วมีคุณภาพค่างกว่า ขนที่ค้ค้จากแกะที่มีชีวิต เนื่องจากวูลไค้ใหม่มีราคาแพง จึงมีการนำวูลที่ไค้แล้วครั้งหนึ่ง หรือเศษผ้า เศษกายมายีให้เป็นเส้นใย แล้วถนยชบวณการผลิตเพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโชน ไค้ใหม่อีกครั้งหนึ่ง

ข้อค้ของวูล

๑. วูลอ่อนนุ่มให้ความอบอุ่น และความสบาย

๒. ถ้ายเทคความร้อนและถ้ายเทอากาศไค้ไค้

๓. ถูกความชื้นไค้ โดยผู้ใส่ไม่รู้สึทหนวเ็น
๔. ยึดหยุ่นไค้ทึมาก เพราะเส้นใยมีลักษณะหึงงอ จนสามารถทนยับไค้
๕. ย้อมสีไค้ทึ จึงมิให้เล็ดออกหลายสี ผนวูลมกัไม่เปลี่ยนสี หรือมีรอยค่าง
๖. เส้นใยวูลทนกรคไค้ปานกลาง
๗. ผนวูลยึดหยุ่นไค้ตามรูปร่างและการเคลื่อนไหว ทำให้ค้เย็บเป็นเสื้อ ผ้าไค้สวยมาก ร่องรอยที่เก็ดจากการค้เย็บ เช่น รอยพับหรือรอยเนาสามารถรีค้ให้หายไปได้โดยใช่ไอน้ำช่วย

๘. ความธรรมชาติ วูลเป็นเส้นใยที่สะท้อนน้ำไค้ และทนไฟ
๙. ผนวูลชักน้ำหรือชักแห้งกัไค้ แล้วเทคนิคของสีย้อม การคกแต่ง การออกแบบ และ การค้เย็บ

ข้อเสียของวูล

๑. ค่างทำลายเส้นใยวูลไค้กายมาก เพราะวูลละลายในค่าง
๒. คัวมอกและแมลงชอบกินวูลมาก ยกเว้นไค้ผ่านการคกแต่งให้ทนมอกและแมลงแล้ว

๓. ในการชักน้ำหรือชักแห้งต้องระวังเป็นพิเศษ เพื่อป้องกันกรหดตัวเพราะเมื่อกู้มน้ำวูลมกัหดตัวตามความยาว ทำให้มีเนื้อหนาขึ้น การคกแต่งในปัจจุบันช่วยให้วูลชักง่ายขึ้นมาก

๔. สารฟอกสีประเภทลอรินทำให้วูลเหลือง ทั้งอาจละลายเส้นใยอีกด้วย
๕. การรีค้ควควรใช่ไอน้ำ เพื่อช่วยให้ผ้าคงรูปลักษณะอย่างเดิม
๖. ในขณะทึสวมใส่ หรือเป็ยก เสื้อผ้าที่ค้เย็บด้วยวูลมกัยึดออกกังนั้ภายหลังกัสวมใส่แล้ว ต้องแขวนไว้ให้รอยยับหายอย่างนอย ๒๔ ชั่วโมง และเมื่อชักเส้รีจ

ขึ้นตากบนราวไม้ไค้ ต้องวางบนที่ราบ แล้วใช้ผ้าเช็ดตัวรองข้างล่างเพื่อซับน้ำ

๒. เส้นใยสังเคราะห์

เรยอน

เส้นใยเรยอนเป็นใยสังเคราะห์ที่ผลิตจากสาร เซลลูโลสธรรมชาติ เช่น เยื่อไม้ หรือ เศษฝ้าย ขบวนการผลิตเรยอนมีหลายวิธี แต่ละวิธีแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยและผลิตเรยอนไค้หลายอย่าง เช่น วิสคอส Viscose โพลีโนสิค Polynosic ไฮเวตโมดูลัส High wet modulus และโคปราโมเนียม เรยอนเหล่านี้มีคุณสมบัติแตกต่างกันเล็กน้อย เป็นต้นว่า วิสคอสโมคังตัว ไฮเวตโมดูลัสมีความคงตัวมากกว่า แต่ดูความชื้นไค้น้อยกว่า

ข้อดีของ เรยอน

๑. สามารถผลิตเส้นใยเรยอนเป็นผ้าไค้หลายน้ำหนัก ตั้งแต่ผ้าที่เบาและหรูหรา จนถึงน้ำหนักที่แข็งแรง และ ทนทาน

๒. ย้อมสีไค้ได้ง่าย และข้อมตั้งแต่ เมื่อเป็นสารละลาย Solution dyed ก็ไค้ ผ้า เรยอนจึงมีสีที่ทนทาน

๓. ผสมกับเส้นใยชนิดอื่นไค้ก็

๔. ดูดความชื้นไค้ดี ทำให้ใส่สบาย

๕. ใช้วิธีดกแต่งกับ เรยอนไค้หลายอย่าง จึงสามารถดกแปลงผ้าเรยอนให้ มีคุณสมบัติตามความต้องการไค้

๖. ทำความสะอาดด้วยวิธีซักน้ำ หรือซักแห้งไค้แล้วแต่สีข้อม การดกแต่ง การออกแบบลวดลายผ้า และการตัดเย็บ

๗. ฟอกขาวด้วยสารฟอกขาวประเภท ลอรีนไค้ แต่ควรใช้สารฟอกขาวประเภทเพอร์ออกไซด์ เพราะเส้นใยเรยอนค่อนข้างเปื่อยยุ่ยแล้ว

ข้อเสียของ เรยอน

๑. เมื่อถูกน้ำ ความเหนียวของเส้นใย น้อยกว่าเมื่อแห้ง เส้นใยจึงเสื่อมคุณภาพเร็ว

๒. เส้นใยทนการเสียดสีได้ไม่ค่อยดีนัก

๓.๒ ฟองน้ำ

ทำหน้าที่เป็นตัวเสริมให้ลดความกระด้างในการต่อผ้า สามารถใช้วัสดุที่เป็นเส้นใยเนื้อฟู เช่น ฟู โยโฟลีส เอสเตอร์ เป็นต้น ทดแทนได้ ยังทำหน้าที่สร้างน้ำหนัก ความใกล้เคียง ให้ภาพมีชีวิตชีวา

คุณสมบัติที่เหมาะสมของฟองน้ำในการสร้างงาน

๑. สามารถยืดหยุ่นได้เป็นอย่างดี

๒. มีความเหนียว ไม่ฉีกขาดง่ายเกินไป เหมาะกับการเย็บดึงให้เกิดการนูน สร้างน้ำหนักและมีดีให้กับภาพ

๓. ง่ายแก่การตัดในรูปแบบของภาพ

๔. รูปทรงมีความคงรูปอยู่ได้นานเหมือนเดิม

๕. สะดวกในการเย็บ เพราะตามคุณสมบัติของตน

๖. น้ำหนักเบาไม่สร้างปัญหาในการหึงของน้ำหนักที่แบ่งไม่เสมอกัน

การเย็บเสริมวัสดุให้ลดความกระด้างในการต่อผ้า พร้อมสร้างน้ำหนักและมีดี และเส้นที่วิ่งจากร่องมุมที่เกิดจากการเย็บ เพื่อช่วยในความสวยงามของภาพ

วิธีเย็บวัสดุลดความกระด้างในการต่อผ้า

๓.๓ ส่วนประกอบรองในการต่อผ้าไคแก

- กาย หรือไหม สีต่าง ๆ ตามที่ผ้าที่ย้อม
- เข็ม มี ๒ ขนาด เข็มเล็กสำหรับเย็บต่อผ้า เข็มใหญ่สำหรับเย็บคุณลาย
- ฝารองเย็บ ไซรองต่อจากฟองน้ำ เพื่อให้ไม่ให้ฟองน้ำฉีกขาด มีความแข็งแรง สะดวกในการทำให้เกิดการย่นทางคานหน้าและเรียบทางคานหลัง
- ผ้าสีค่า ไซบิครอยเย็บคานหลังไม่ให้เห็น และ เกิดความเรียบร้อย
- ผ้ากั้นขอบ สีที่สามารถกลมกลืนกับภาพ สร้างความเรียบร้อยของขอบภาพ
- ไม่ใช่สำหรับรับน้ำหนักในการแขวน และไม่ไห้ผ้าเกิดฉีกขาด

๓.๔ สีย้อมผ้า

สีเป็นตัวสร้างความรู้สึกให้แก่ผู้พบเห็น ในเรื่องความงาม ความใกล้เคียง ช่วยเน้นส่วนที่สำคัญได้โดยอาศัยความเข้ม อ่อน หรือความเป็นเอกลักษณ์ของสีที่ผู้คิด จะบอกแกแถมองภาพ เช่น บรรยายบรรยากาศของเนื้อหาที่เป็นไทย

สีย้อมในที่นี้ เป็นสีย้อมแบบย้อมที่อาศัยสารให้สีที่ละลายน้ำได้ ทั้งที่ถูกความร้อน ละลาย และความเย็นละลาย แต่ก่อนอื่นเราควรจะรู้จักสีย้อมให้ดียิ่งขึ้นดังนี้

การย้อมสีผ้า มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มคุณค่าในการใช้ประโยชน์ เพื่อให้ได้ ผ้าที่ใช้สำหรับปฏิบัติงาน ยั่งยืนอยู่กับคุณสมบัติของผ้าชนิดนั้น ๆ ว่าถูกต้องตามภาพประสงค์ ของผู้ใช้หรือไม่ควย เช่น คุณสมบัติในการทำและการเก็บรักษาทนทานแค่ไหน สีตามต้องการ หรือยัง การย้อมสีก็เป็นขบวนการ ผลิตวิธีหนึ่งซึ่งจะทำให้คุณค่าทางคานค ความรู้สึกสัมผัส ที่มีต่อผ้านั้นให้ดีขึ้น

สีย้อม

ชนิดของสีย้อมผ้ามี ๒ ชนิด

๑. สีที่เกิดจากธรรมชาติ
๒. สีที่เกิดจากสารเคมี

การย้อมสีธรรมชาติ

ชาวไทยมีวิธีการย้อมสีแบบธรรมชาติมาเป็นเวลานานแล้ว แต่ปัจจุบันไม่เป็นที่ยอมรับ เพราะยุ่งยาก จึงใช้สีเคมีแทนซึ่งให้สีที่สดใส และมีความหลากหลายก่อนหน้านี้ จะมีการใช้สีเคมีนั้น มีการใช้สีย้อมจากประเทศจีน โดยเฉพาะสีชมพูสดและม่วงสดมาเป็นเวลานาน

สีย้อมผ้าธรรมชาติ จะใช้แตกต่างกันในแต่ละแห่ง และเทคนิควิธีการย้อมก็แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ชาวทอผ้าแต่ละคนมีวิธีการทำสีย้อมผ้าของตนเอง ซึ่งจะเก็บไว้เป็นความลับ และจะถ่ายทอดให้แก่ลูกสาว ในปัจจุบันความลับในการทำสีย้อมผ้าเหล่านี้ ได้สูญหายไปเป็นจำนวนมาก คงเหลืออยู่แต่ความรู้ในการทำสีแต่เพียงบางสีเท่านั้น เช่น สีคราม ซึ่งในปัจจุบันชาวฉาว และชาวไทยลี้ ยังคงนิยมใช้อยู่ เป็นต้น

การย้อมผ้าไหม ก่อนที่จะนำไหมไปย้อมให้เป็นที่ต่าง ๆ จะต้องผ่านการย้อมเขมก่อนทุกครั้ง เมื่อย้อมเขมเสร็จแล้วนำไปย้อมสีต่าง ๆ ตามความต้องการ

การย้อมเขม เขเป็นไม้เลื้อยชนิดหนึ่งมีหนามขึ้นตามป่า ตามโคก ชาวบ้านจะไปซุกเอาเข หนามประมาณเทาแขนมาเผาให้เป็นเส้น ตากแดดให้แห้งแล้วนำมาต้มเคี่ยวไว้ประมาณ ๓ วัน จากนั้นก็นำมารองเอาน้ำสีไปตั้งไฟให้เคือดแล้วเอาไหมที่ฟอกจนสะอาดลงไปย้อม พอให้ทั่วเอาไหมขึ้น บิคน้ำพอหมาด ๆ แล้วจึงนำไปนึ่งให้แห้ง

สีคราม

สีครามได้มาจากต้นครามซึ่งเป็นไม้ป่า ชาวบ้านจะตัดต้นครามที่ปลายต้นแล้วนำมาผ่นและมัดเป็นท่อน ๆ จากนั้นนำไปแช่ไว้ในภาชนะที่ใส่น้ำเค็ม จนใบครามเปื่อย โดยแช่ไว้ ๑ วัน ก่อน แล้วพลิกท่อนครามแล้วเอาทิ้งไป น้ำที่เหลือในภาชนะจะมีสีเขียว และมีกลิ่นเหม็น จากนั้นจะนำท่อนครามซุกใหม่มาแช่ไว้อีกครั้ง และดำเนินการต้มชบวนการเดิม

หลังจากพ่นครามชุดที่ ๒ เปื่อย และถูกบีบน้ำออกแล้ว น้ำที่เหลือจะมีกลิ่นเหม็นเพิ่มขึ้น และมีสีออกฟ้า ๆ จากนั้นจึงนำปูนเคี้ยวหมากมาตีลงในน้ำ จนกระทั่งน้ำเป็นฟอง และมีกลิ่นเปลี่ยนจากเหม็นเป็นหอม ปริมาณของปูนเคี้ยวหมากที่ใส่ลงไปขึ้นอยู่กับความชำนาญของผู้ย้อม หลังจากนั้นน้ำจะกลายเป็นสีน้ำเงินแก่ จะทิ้งน้ำในภาชนะนี้ไว้อีก ๒ วัน เพื่อให้ตกตะกอน

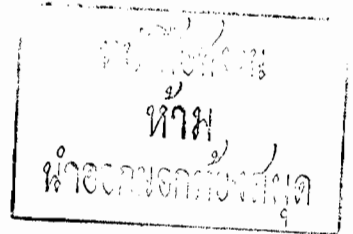
ตะกอนจะถูกเก็บขึ้นจากภาชนะหลังจากกรองน้ำออกแล้ว และจะนำไปเก็บไว้ทิ้งเปียก ๆ เพราะถ้าหากแห้งเมื่อใดจะใช้การไม่ได้ทันที ความเปียกนี้สามารถเก็บไว้ได้เป็นเวลาหลายปี และอาจมีผู้นำมาขายเป็นก้อนเล็ก ๆ การนำสีออกจากครามต้องนำก้อนครามไปผสมกับน้ำค่างแก่ ๆ ซึ่งได้มาจากขี้เถาของคตมะขาม หรือคตขนุน หมักทิ้งไว้ ในการหมักนี้ถ้าไม่เกิดการเน่าบูดจะใช้การไม่ได้ ผู้ย้อมจะใสกรก หรือค่างเขนมะกรูด เหล้า หรือปูนเคี้ยวหมาก ตามจำนวนที่ต้องการในหม้อหมัก การย้อมผ้าหรือผ้าควรมีช่วงเวลาไว้อย่างน้อย ๑๒ ชั่วโมง ก่อนการย้อมครั้งต่อไป เพื่อให้หน้าในหม้อเกิดการหมักหมม

ผ้าหรือผ้าที่นำไปย้อมจะอยู่ในสภาพชื้น การย้อมครั้งแรกจะโคสีออกเขียว ผู้ย้อมส่วนมากจะใช้สีย้อมมากกว่า ๑ ภาชนะ โดยจะนำผ้าไปย้อมอีกครั้งในภาชนะต่อไป ในการย้อมผ้าจะถูกขย่ำประมาณ ๑๕ นาที เพื่อให้สีเข้าเนื้อผ้าใต้วง กว่าจะโคสีครามต้องย้อมผ้าถึง ๑๐ ครั้ง ผ้าที่นำไปย้อมจะยังไม่ใสสว่างระลาง จนกว่าการย้อมครั้งสุดท้ายจะเสร็จสิ้นลง

บางพวกจะตากผ้ากลางแดด บางพวกจะเก็บผ้าไว้ในภาชนะที่ปิดไว้ในที่ร่ม สีผ้าย้อมพวกแรกจะมีสีแก่ เพราะหลังการย้อมแต่ละครั้งได้ถูกอากาศ ผ้าที่ถูกอากาศนี้จะมีสีฟ้า ส่วนผ้าที่ไม่ถูกอากาศจะมีสีเขียว หลังจากการย้อมครั้งสุดท้ายแล้ว อาจจะมีสีฟ้าตกออกจากผ้าเวลาซัก แต่จะไม่กินผ้าสีขาว ก็จะเป็นไคจากผ้าหมักหมม ซึ่งเมื่อใช้ไปนาน ๆ จนกระทั่งสีครามจางไปแล้ว สีขาวก็ยังคงเป็นสีขาวอยู่

มด
1/02
๕๕31
008

(๑๕)

สีแกง

สีแกง ในอดีตเมื่อไชยหอมเผ่าจะมีสีแกงดำซึ่งทำจากต้นครึ่ง *Coccus lacca insect* ต้นไม้ที่เหมาะสมในการเลี้ยงครึ่งไคแก ต้นฉำฉา และต้นสาเกหลังจากที่เก็บครึ่งลงจากต้นแล้ว จะนำมาตากไว้กลางแดด และบดเป็นผงละเอียดชงวนการเตรียมสีย้อมนี้ อาจต่างกันไปในแต่ละแห่ง แต่จะใช้ทฤษฎีพื้นฐานเดียวกันกล่าวคือ คองน้ำครึ่งไปผสมกับน้ำกรรก แล้วยกขึ้นตั้งไฟให้เดือด ส่วนผสมของน้ำกรรคนั้นอาจจะทำจากน้ำส้ม น้ำมะกรูด ใบส้มต่าง ๆ ส้มมะขามหรือรังนก หลังจากที่ได้ผสมเสร็จแล้ว จะนำสีที่ได้ไปกรองก่อนที่จะนำไปต้มอีกครั้งพร้อมกับผ้าที่จะย้อมอีกประมาณครึ่งชั่วโมง เสร็จแล้วนำไปล้างน้ำ หลังจากนั้นนำไปตากแดด

สีเหลือง

สีเหลืองธรรมชาติ โดยมากจะโคมมาจากขมิ้น *Curcuma domestica* โดยจะนำเอาขมิ้นมาบด และผสมลงในน้ำเย็น และเพื่อป้องกันไม่ให้การตกสี ผู้ย้อมผ้าบางคนจะใช้ไม้ส้ม *Termenaria chebula* และเม็คมะตูม *Aegle marmelos* ผสมลงไปและต้มพร้อมกับเกลือ หลังจากต้มผ้าในสีย้อมเสร็จแล้ว จะนำผ้าลงไปชุบลงในน้ำที่ผสมกับสารส้มแล้วนำไปล้างน้ำและตากในที่ร่ม

สีดำ

ผ้าส่วนใหญ่จะเรียกสีครามเข้ม ที่ย้อมจากการต้มครามว่า สีดำแต่สีดำจริง ๆ นั้นโคมมาจากเม็คมะเกลือ *Diospyros mollis* ซึ่งต้อง ลูกพอกี ไม้ออนไม้แก่เกินไป เม็คมะเกลือนี้สามารถเก็บไว้ได้นานถึง ๖ เดือน โดยแช่ไว้ในน้ำเพื่อให้ชุ่มอยู่ตลอดเวลา ในการเตรียมสีย้อมนั้น จะนำเอาเม็คมะเกลือมาบด และผสมกับน้ำค่างที่เข้มข้น เสร็จแล้วนำเอาผ้ามาชุบ ประมาณ ๓ ครั้ง สีจะค่อย ๆ ดำเข้มขึ้นเมื่อนำไปตากในที่ร่ม ในการย้อมสีอื่น ๆ เพื่อให้ผ้าที่ย้อมมีสีเสมอกัน ผู้ย้อมผ้ามักจะนำเอาผ้าที่จะย้อมมาชุบในน้ำมะเกลือที่ผสมไว้ก่อน ๆ เสียก่อน เพราะจะทำให้สีที่จะย้อมนั้นติดผ้าได้ดีขึ้น

สีอื่น ๆ

สีย้อมสีอื่น ๆ ทำได้จาก สีคราม สีแดง สีเหลือง และสีค่า ดังกล่าวข้างต้นนี้ โดยการชุบผ้าลงในส่วนผสม ๒ ครั้ง ตัวอย่างเช่น สีน้ำทะเลหรือสีเขียวนั้นจะทำได้โดยการย้อมด้วยสีเหลืองและชุบอย่างรวดเร็วลงในสีคราม ส่วนสีส้ม นั้น จะได้จากสีเหลืองและสีแดง ในขณะที่สีม่วง ได้จากสีแดงและสีคราม

การย้อมสีของช่างทอผ้าในสมัยก่อนนั้นจะมีการนำเอาวัตถุคืบทางธรรมชาติอื่น ๆ มาใช้อีกมากมายแต่เป็นที่น่าเสียดายว่าในปัจจุบันนี้ ความรู้ในเรื่องเหล่านี้ได้หายสาบสูญไปเสียส่วนใหญ่ ความรู้เรื่องการย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านในอดีต ที่ควรจะได้มีการศึกษาค้นคว้าและส่งเสริมฟื้นฟูกันต่อไป

สีที่เกิดจากสารเคมี

สีย้อมและ Pigment

สารให้สีที่ละลายน้ำได้ หรือสามารถทำให้ละลายน้ำได้ เรียกว่าสีย้อม ส่วนสารที่ให้สีที่ประกอบด้วยสารที่ไม่ละลายน้ำเป็นส่วนใหญ่เรียกว่า Pigment ทั้งสองชนิดนี้ให้สีบนผ้าเหมือนกัน แต่วิธีใช้และคุณสมบัติแตกต่างกัน

การเลือกสีย้อมต้องเลือกตามชนิดของวัสดุที่จะย้อม มีความคงทนพอที่จะสามารถย้อมออกมาได้เหมือนสีตามตัวอย่าง และมีราคาถูกพอที่ตามความต้องการ นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่น ๆ ที่ควรยกมาพิจารณาในการ เลือกสีแต่ละคราวอีกด้วย

ติดเส้นใยด้วยตัวเองแบบสีย้อมไม่ได้ ต้องใช้สารช่วยติดประเภท Resin ช่วยทำให้ติดเป็นสีพื้นตลอดทั้งผืนแบบการย้อมก็ได้ หรือทำให้ติดเฉพาะแห่งเป็นลวดลายพิมพ์ก็ได้ เรียกว่าสีพิมพ์นั้นว่า การพิมพ์ด้วยสี Pigment กับ Resin ที่ใช้กับ Resin ได้ เรียกว่า Pigment Resin.

การเลือกภาพแขวนกับสีของห้องในการตกแต่ง

เราจะต้องรู้จักสีที่ใช้ในการตกแต่งห้องที่เราจะนำภาพไปตกแต่ง

ค่าของสี

การใช้สีในการตกแต่งภายในต้องคำนึงถึงความสมดุลของสี Color Balance ควบคู่กัน เพราะในแง่จิตวิทยา สีทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีน้ำหนักใดการใช้สีอ่อนในเนื้อที่กว้าง หรือผนังด้านใดด้านหนึ่ง เป็นสีสดแตกต่างไปจากสีหลัก โดยไม่กระจายไปยังบริเวณข้างเคียงข้าง สีจะสมดุลกันไคยาก ดังนั้นเครื่องเรือนชิ้นใหญ่ที่ซื้อหามาตั้งในห้อง ควรมีสีประสานกับสีหลัก หรือ สีรอง เติมน้ำหนักสีอ่อนแก่ผิดกัน จะช่วยให้ห้องมีบรรยากาศอบอุ่น ไม่ดูจืดจางเหมือนใช้สีน้ำหนักเดียวกัน นอกจากนี้สีอ่อน หรือสีร้อน ยังช่วยให้วัตถุใหญ่ และไกลกว่าความเป็นจริง ในขณะที่สีแก่หรือสีเย็น จะให้ผลตรงกันข้าม

สีสำหรับการตกแต่งห้อง

การวางโครงการสี สำหรับการตกแต่งนั้น ควรคำนึงถึงจุดหมายของความเหมาะสมในแต่ละบุคคล เพราะสีที่สวยงามเหมาะสมนั้นมีเพียงแค่สีเดียวเท่านั้น ควรศึกษาถึงรสนิยมของเจ้าของบ้าน และอนุโลมตามใจ ควบคู่การนำเอาหลักวิชา ความรู้ ในการประสานสัมพันธ์ของสีมา เป็นแนวทางในการปฏิบัติ โดยเฉพาะห้องรับแขก ห้องนอน ห้องพักผ่อน ห้องอาหาร ที่ภาพแขวนมีส่วนเข้าไปประกอบ เพื่อการตกแต่ง

การใช้สีในห้องรับแขก

เนื่องจากห้องรับแขก เป็นห้องที่จะใช้ในโอกาสของการปรึกษาหรือพบปะสนทนากันควยความสะดวกขึ้นต้นคาค ดังนั้น จึงไม่เหมาะที่จะใช้สีที่ให้ความรู้สึกสงบซิมเขาคควรใช้สีที่กระตุ้นอารมณ์ให้ค ความรู้สึกตื่นตัวอยู่เสมอ คคสีอุ่นซึ่ง เป็นสีที่อยู่ในจำพวก สีร้อนแต่ไม่ควรใช้สีสดแท้ ๆ ควรลดค ความสดของสีให้นอยลงจนกลายเป็นสีอ่อนปานกลาง เช่น สีส้ม โดยให้ความสดของสีส้มนั้นอ่อนลง ส่วนน่านอาจใช้สีสดเข้ม ๆ ก็ได้ เพราะมิคเห็นเค็มคณอยู่เสมอ ส่วนพรมที่ปูพื้นห้องนั้น ถ้าใช้สีคู่ตรงกันข้าม คคสีวางครวมโดยจะให้เขมหรืออ่อนกว่าพื้นห้องก็ได้ จะเกิดค ความรู้สึกสดชื่นเบิกบานใจมากกว่า ที่จะใช้พรมที่มีโครงสีในทางเคียวกัน คคสีแดงเข้ม (ไม่ควรใช้แดงสด) ซึ่งจะสัมพันธ์กันมากไป ส่วนเครื่องเรือนโดยเคียวเฉพาะส่วนที่เป็นไม้ก็ควรให้งคค ความเป็นวศคคตามธรรมชาติแต่เบาคนั้นอาจใช้

สลักได้ หรือใช้ผ้าที่มีพื้นส่วนใหญ่เป็นสีกลาง และมีลวดลายเส้นเป็นสีสีก

สีห้องอาหาร

สีที่ใช้ในห้องอาหาร ควรจะเป็นสีที่เสริมส่งให้ห้องนี้ดูสะอาด มองดูสดชื่นสบายตา เพิ่มรสชาติในอาหาร หากเป็นห้องที่ติดต่อกับห้องรับแขก ควรระวังในเรื่องสีใหม่ควมประสานสัมพันธ์กัน แต่อาจใช้สีที่แตกต่างที่ผนังได้ ผนังหนึ่งก็ได้ โดยอาจใช้สีได้เข้มขึ้น หรืออาจใช้สีของวัสดุตกแต่งที่เหมาะสมมาช่วย ข้อควรระวังมีอยู่ว่าอย่าให้สีติดกันจนดูไม่งาม ไม่ควรให้มีลวดลายที่เห็นได้ชัดมากนัก

ถ้ามีห้องแบ่งเป็นสัดส่วน อาจใช้สีชมพูอ่อน หรือ สีแสดอ่อนก็ได้ เพราะเป็นสีที่ดูสดชื่น สบายตา ส่วนพรมนั้นอาจเป็นสีกลาง ๆ มานเป็นสีเหลืองสีกเกือบแดงก็ได้ ส่วนเบาะนั่ง และพนักพิงของเก้าอี้ นั้นให้สีวัสดุมีน้ำหนักแตกต่างกับส่วนที่เป็นไม้ หรือใกล้เคียงกันก็ได้

สีของห้องนั่งเล่น และ ห้องพักผ่อน

เนื่องจากห้องนั่งเล่น และ พักผ่อน เป็นห้องที่รวมบุคคลภายในบ้าน และเป็นห้องที่ใช้มากกว่าห้องอื่น ๆ ดังนั้น สีกลาง ๆ จะเหมาะที่สุด แต่เครื่องประดับตกแต่งใช้สีสีกได้ทั้งหมด นับแต่พรม ผนังต่าง ๆ หรือผ้าม่าน แต่ควรให้สีมีประสานสัมพันธ์ในเรื่องของโครงสร้างใหม่ แต่อาจมีสีคู่ตรงกันข้ามบ้าง เพื่อให้สิ่งแวดล้อมในห้องมีชีวิตชีวาน่าดูยิ่งขึ้น ในบางสถานที่ เจ้าของบ้านมีเหตุผลที่จะต้องรวมห้องนั่งเล่นและห้องพักผ่อนกับห้องรับแขกเข้าด้วยกัน ดังนั้น ในการจัดตกแต่งก็ต้องเพิ่มความเอาใจใส่ทุกด้าน โดยเฉพาะในเรื่องของสี

สีของห้องนอน

เนื่องจากห้องนอนเป็นห้องที่ต้องการพักผ่อน และเป็นห้องที่มองเห็นเพดาน

ด้วย ดังนั้นสีของห้องนอนนั้น ควรให้เย็นตา คุแล้วสงบ และควรจะเลือกให้เหมาะสมกับวัยและเพศของผู้ใช้ส่วนใหญ่จะให้สีมีความประสานสัมพันธ์กันมากที่สุด พื้นห้องควรจะเป็นสีเข้มบ้าง เพื่อจะใคร่รู้สึกใกล้ชิดกับผู้ใช้ โคร่งสีส่วนใหญ่จะเป็นสีเขียว

การวิเคราะห์สีภายในห้องกับสีตกแต่ง

- ห้องรับแขก ใช้สีอ่อนแต่ไม่สีกวักการผสมขาว เพื่อลดความเข้มของสี และสีกลาง ๆ เช่น สีฟ้าอ่อน สีครีม หรือผิววัสคูสีอ่อน เป็นต้น สีของเครื่องประดับตกแต่ง ควรมีความกลมกลืนและสีตรงกันข้ามผสมผสานด้วยกัน เพื่อให้ห้องดูไม่จืดชืดและไม่เกินไป

- ห้องอาหาร ใช้สีที่มองดูแล้วสะอาด สบายตา จำพวกสีที่ผสมขาวมาก เช่น สีขาว สีไข่ไก่ เป็นต้น ของประดับตกแต่งควรเป็นสีที่สดใส เหมือนผลไม้สุกน่ารับประทาน เช่น สีแดงสด สีเขียวแอปเปิ้ล สีม่วงองุ่น เป็นต้น

- ห้องนอน สีที่ใช่เป็นสีโทนเย็น เช่น สีขาวอมเทา สีเขียวอ่อน น้ำเงินอ่อน หรือสีกลาง เช่น สีเนื้อ สีไข่ไก่ ทั้งนี้จะได้ให้ความรู้สึกที่เยือกเย็น และสงบ เพื่อมิให้เกิดความเบื่อหน่ายในสภาพที่สีของห้องประสานสัมพันธ์กันไปทั้งหมด ก็ควรจะใช้ของประดับตกแต่งที่มีสีสันทันให้สนุกขึ้น เช่น สีโทนร้อน ซึ่งเป็นสีตรงกันข้ามกับสีโทนเย็น เข้ามาช่วย

เรื่องของสีที่ไ้กล่าวมาแล้วนั้น เป็นการประยุกต์แล้ว เพราะมีข้อสังเกตว่าในงานศิลปประเภทใดก็ตาม ถ้าใช้ทฤษฎีแท้ ๆ มาก มาปฏิบัติแล้วละก็ งานนั้นจะคู่แข่งไปตามกฎ Academic ทำให้ดูแสงสวยแบบธรรมชาติ ไม่งามซึ่งกินใจเท่ากับได้มีการประยุกต์อย่างมีเหตุผล

หลักการใช้ภาพชวนในการตกแต่ง

๑. หลักความสัมพันธ์ หลักข้อนี้ผู้ใช้ของคำนึงถึงความเข้ากันได้
อย่างพอเหมาะในคานต่าง ๆ ระหว่างลักษณะการตกแต่ง ของสีขนาดพื้นที่บนผนัง

๒. หลักความเหมาะสม บางครั้งแม้ภาพแขวนสามารถใช้ตกแต่งได้
อย่างมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดีกับส่วนประกอบอื่น ๆ ภายในห้อง ทว่าสีของไม่เหมาะสม
สมกับสถานที่ หรือจัดวางในตำแหน่งไม่เหมาะสมคุณค่าของภาพแขวนอาจเปลี่ยนแปลง
ไปจากเดิม จดหมคคุณค่าทางราคาและการตกแต่งไปเลย

๓. หลักการส่งเสริม หลักการข้อนี้มุ่งเฉพาะการส่งเสริมให้เกิดความงาม
ความน่าประทับใจ หรือความเพลิดเพลิน การพิจารณาของคำนึงถึงสี สัน และรูปร่างตลอด
จนเนื้อหาในภาพ ให้ความสำคัญกับหลักพิจารณาที่ใดแล้วในข้อต้น ๆ ให้เกิดความงาม
น่าสนใจในการอยู่อาศัยหรือมีส่วนเกี่ยวข้องของควย เช่น ห้องรับแขก ใช้ภาพแขวนที่สามารถ
ให้เกิดความรู้สึกสบายตาในการพักผ่อน จากสี สันสร้างความรู้สึกสดชื่นตลอดเวลา ห้อง
อาหาร ใช้ภาพแขวนที่ให้สี สันหลายหลากสร้างความรู้สึกรวมกับการรับประทานอาหาร เป็น
ต้น

๔. หลักการแก้ปัญหาในการตกแต่ง เป็นการมุ่งแก้ปัญหาในคานความรู้สึก
มีโซปัญหาการใช้สอย การพิจารณาเริ่มจากสภาพของห้องที่ตกแต่งแล้ว ที่ยังแข็งหรือแห้ง
แล้ง จากสี รูปร่างของเครื่องใช้ หรือขบ่งประคัยอื่นในห้อง ก็นำภาพแขวนที่เป็นงาน
ศิลป์ประเภทงานทัศนกรรมมาช่วยสร้างความนุ่มนวล และมีชีวิตชีวาขึ้น เช่น ห้องที่มีสีของ
ฝาผนัง เพดาน พื้นห้อง รวมทั้งสีของเครื่องใช้ในห้องที่กลมกลืนกันจนจืดจาง นำภาพแขวน
ที่มีสี สันต่างไปบ้างเล็กน้อย จะทำให้ห้องนั้นน่าอยู่ยิ่งขึ้น

(รูปที่ ๑) แนวคิด ต้นกล้วยนิยมปลูกบริเวณใกล้บ้าน เช่น หน้าบ้าน หลังบ้าน ข้างบ้าน สร้างต้นกล้วยด้วยเส้นโครงคติดกับตัวบ้าน แบ่งช่องจัดสีเขียวในต้นกล้วยให้มีหลายน้ำหนัก สีน้ำตาลส่วนตัวบ้านก็เช่นกัน ใช้สีน้ำหนักสีกลางๆ บวกกับการสะท้อนสีต้นกล้วย และบรรยากาศให้ผสมกลมกลืน บรรยากาศจัดสีหลากหลายให้เหมือนอากาศผ่าน ขอบอิสระได้แก่ ช่วงบนเส้นอิสระตามรูปทรงใบกล้วยที่ทำเป็นที่แขวน ช่วงล่าง และขอบข้างเป็นเส้นตรงของขอบภาพ

(รูปที่ ๒) แนวคิด คอกบัวขึ้นในน้ำมีทั้งที่พื้นน้ำและอยู่ใต้น้ำ คอกบัวบานและ หุบ ขนาดต่างๆ กัน ตามธรรมชาติ แต่เป็นภาพโครงเส้นแดงสี เส้นโค้งเป็นลูกคลื่นน้ำใหญ่ไปเล็กสร้าง ความใกล้ไกล เคลื่อนไหว สีเป็นโทนสว่าง เพราะต้องการแสดงออกของสีคอกบัว และ บรรยากาศที่สดใสของธรรมชาติ ขอบภาพทรงบนเป็นเส้นตรง ให้เข้ากับที่แขวนเป็นไม้ ตรงมีหัวหมุดของไทย ข้างล่างเป็นเส้นโค้งตามคลื่นน้ำ ๒ ข้างเป็นเส้นตรงธรรมดา

(รูปที่ ๓) แนวคิด ชาวโปคมีรูปทรงที่สามารถเขียนเป็นเส้นโค้งได้ง่าย นำมาดัดแปลง
ให้เส้นอ่อนไหว เหมือนงานประเภท ART NOUVEAU ได้ จึงสร้างบรรยากาศ เคลื่อนไหว
โดยอาศัยคนชาวโปค ๓-๔ คน เขียนให้ไหลไปมาเหมือนลูกลมปะทะ สีเป็นโทนเย็น
สว่างที่ขอชาวโปคตรงกลางแล้วค่อย ๆ มืดลง ขอบอาศัยลำต้นและใบเป็นขอบคั่นนอก
ของภาพ

(รูปที่ ๘) แนวคิด แดงโมเป็นไม้เลื้อย มักจะเลื้อยตามดิน เกาะไต่กัน สีโทนร้อนและเย็น โดยเน้นที่แดงโมใบใหญ่ ไซ้โทนร้อนไล่ออกไปโทนเย็นและเข้มขึ้น แต่ส่วนขอบภาพเป็นงานART NOUVEAUโดยอาศัยก้านและใบแดงโมแดงในชวงบนและล่าง ข้าง ๆ เส้นขอบตรง

(รูปที่ ๕) แนวคิด งานART NOUVEAUมีเส้นที่ในเรืองเส้นที่ทิวไหว นำมาบวกกับความงามของผลและใบองุ่นที่เลื้อยไปตามหลักค้ำที่สร้างขึ้น เพื่อความรู้สึกอ่อนหวานใช้สื่ออันได้ไปแก่ของน้ำหนักสี จากในไปนอก ขอบอิสระโคจรไบและกานที่เลื้อยขอบนอก

(รูปที่ ๖) แนวคิด งานในรูปแบบที่ ๓,๔,๕ เป็นไม้เลื้อยแบบงาน ART NOUVEAU แต่ใน
รูปนี้กลับไปใช้แนวคิดแรกคือ นำธรรมชาติของดอกอัญชันกับสภาพที่พบ ซึ่งมักจะพบว่า
เลื้อยแต่รั้วบ้าน กำแพงบ้าน เสาไฟ ในที่นี้สร้างบรรยากาศสภาพบ้านในชนบท ที่ทำ
รั้วด้วยไม้ไผ่เป็นที่ยึดเกาะของดอกอัญชัน สีส่วนบ้านและบรรยากาศภายในมีค.เข้มีกว่ารั้ว
ไม้ไผ่ ช่วยสร้างความไกลไกลเกินรั้วของเนื้อหามากขึ้น รั้วไม้ไผ่และต้นอัญชันที่เลื้อย
เป็นขอบภาพในงานชิ้นนี้

(รูปที่ ๗) แนวคิด ดอกพุทธรักษากับเส้นยักในงานลายไทย ก็สามารถบอกความเป็นไทย เช่นกัน เส้นยักบ่งบอกความสุขของขอบฟ้า เส้นยักกลางลวดส่วนพื้นดิน ขอบ - ภาพตรงสร้างความเป็นระเบียบ สีสดสว่างตรงช่วงดอก แล้วค่อย ๆ หม่นลง

(รูปที่ ๗) แนวคิด ดอกพุทธรักษา กับ เส้นยักในงานลายไทย ก็สามารถบอกความเป็นไทย เช่นกัน เส้นยักบ่งบอกความสุขของขอบฟ้า เส้นยักกลางลวดลายนพื้นดิน ชอบ - ภาพตรงสร้างความเป็นระเบียบ สีสันสว่างตรงช่วงคอก แล้วค่อย ๆ หมนลง

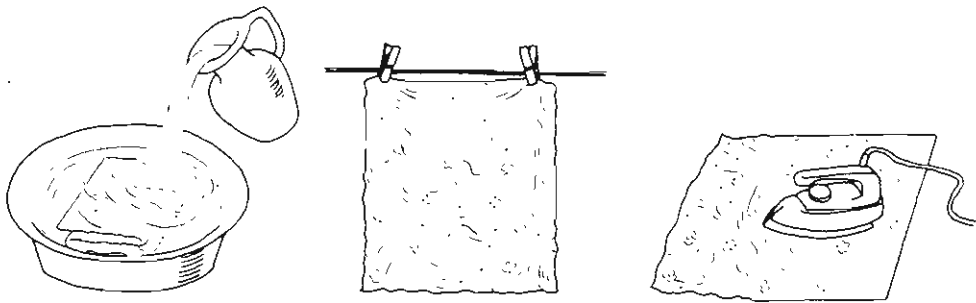
(รูปที่ ๔) แนวคิด ธรรมชาติของต้นมะพร้าวมักจะขึ้นริมน้ำ ในคลอง แม่น้ำ หรือนำไปปลูกเพื่อยึดตลิ่งไม่ให้ดินไหลย จากเหตุผลข้างต้นจึงมีความคิดนำภาพจำลองของธรรมชาติมาใช้ ประกอบควยสร้างบรรยากาศให้เคลื่อนไหว โดยอาศัยเส้นโค้งของส่วนใบและก้านใบที่พลิ้วไหวเหมือนลมพัดใช้สีโทนเย็นเข้มแบบคอนทราสต์กัน แต่ใช้สีสว่างบางจุด เพื่อเน้นเนื้อหา เช่น จุดของลูกมะพร้าวบนต้นและในน้ำ ขอบภาพมีความคิดเหมือนคนกวดขยคือ ช่วงบนใช้ใบต้นมะพร้าว ช่วงล่างใช้เส้นคลื่นน้ำ ช่วง ๒ ข้างใช้เส้นตรงและเส้นขอบเกินของใบของต้นมะพร้าว

ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน

๑. เทคนิคของศิลปะการต่อผ้า

เทคนิคที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้เป็นเทคนิคเบื้องต้นของศิลปะการต่อผ้า ซึ่งจะยกตัวอย่างง่าย ๆ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ

ผ้า การทำงานต่อผ้าจะต้องต่อผ้าชิ้นเล็กชิ้นน้อย โดยเย็บเข้าด้วยกัน ถัดนั้นผ้าที่ไม่เหมาะที่จะนำมาทำคือผ้าที่มีเนื้อหนามากเกินไป บางมากเกินไป หรือผ้าที่หลุดลุ่ยง่าย ผ้าที่ทำใตง่ายและควรที่จะเลือกใช้ก็คือ ผ้าฝ้ายธรรมดา ๆ ทั่วไป ผ้าไหม แต่ในครั้งนี้ใช้ผ้าไหม ก่อนลงมือทำ ควรนำผ้าไปซักเพื่อให้ผ้าหกลดที่เสียก่อน และเพื่อให้เป็นการล้างแป้งออกด้วยในกรณีที่เป็นผ้าไหม นำไปขย่มให้คลายตามต้องการ ซักอีกครั้ง เพื่อล้างสีที่เกินตกค้างออก อยู่อก ตากแดดให้แห้ง จากนั้นก็รีดเสียก่อนนำมาทำ

ค้าย การเย็บผ้าชั้นต่าง ๆ ด้วยมือใช้ค้ายฝ่ายเบอร์ ๕๐ (ในกรณีที่ทำค้าย
ฝ่ายสีเข้ากับผ้าไมโครก็อาจใช้ไหมปักหรือค้ายไหมแทนได้)

การตัด

- ๑ เขียนแบบขยายเทาจริง

๖ ตัดแบบเตาของจริงในกระดาษแข็งหรือแผ่นพลาสติก

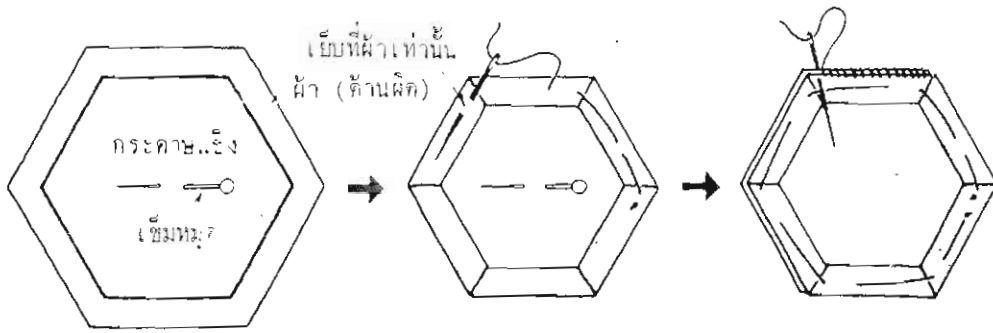
๒. วางแบบตัดลงบนทอานผืนของผ้า แล้วค่อย ๆ ลากเส้นรอบแบบตัดอย่าง
ถูกต้องและแม่นยำ เว้นช่องว่าง ตะเข็บที่จะเผื่อเย็บ (ประมาณ ๑-๒ ซม.) (การตัด
ผ้าชิ้นต่าง ๆ ใต้อย่างถูกต้องและแม่นยำเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้งานชิ้นนั้นเรียบ
รอยและสวยงาม)

การต่อชิ้นส่วน:

โดยการใช้แบบตัดกระดาษแข็ง วิธีนี้เป็นวิธีเก่าแก่ที่ใช้กันมานานนมแล้ว
ในการเย็บผ้าชิ้นส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ต้องอาศัยเวลา และความตั้งใจอย่างมาก
แต่ก็จะได้ผลงานที่น่าภูมิใจ

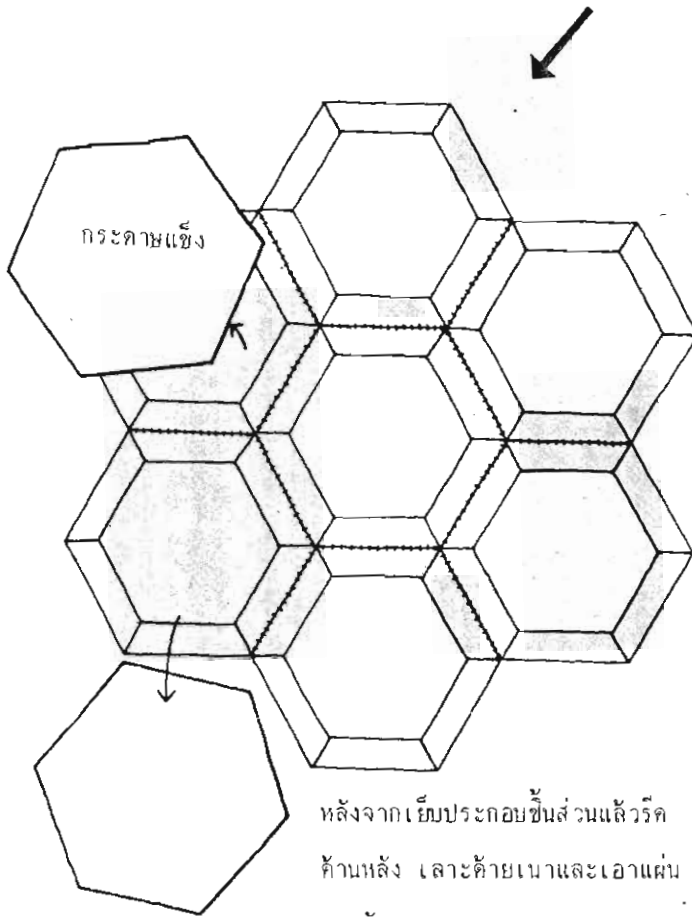

สร้างแบบด้วยกระดาษแข็งหรือกระดาษ
โปสการ์ด วางแบบตัดลงบนด้านผิวกว้าง
ผ้าแต่ละชิ้น ใช้เข็มทอครั้งไว้

พับตะเข็บลงบนแผ่นแบบ
แล้วเนาให้ติดแต่ผ้าเท่านั้น

นำแผ่นที่จะต่อกับแผ่นหนึ่งมาประกอบ
ด้านถูกเข้าด้วยกัน ให้ริมเหลื่อมกัน
เล็กน้อยแล้วสอยให้ติดกัน

หลังจากเย็บประกอบชิ้นส่วนแล้ววิธี
ด้านหลัง เลาะค้ำยเนาและเอาแผ่น
แบบตัดออก

โดยการใช้แบบคัดกระคายแข็ง เป็นวิธีที่เหมาะสมกับงานที่มีรูปแบบที่ต้องการความละเอียด และมีรูปแบบของผ้าที่นำมาตัดต่างกัน จึงเหมาะกับงานศิลปภาพแขวนของผู้เขียนเป็นอย่างดี

๒. การเสริมฟองน้ำ

การเสริมวัสดุให้ลดความกระด้างในการต่อผ้า ในชั้นตอนนี้ได้เลือกวัสดุลดความกระด้างในการต่อผ้าคือ ฟองน้ำ หรืออาจจะใช้คำว่า การเย็บเบา

การเย็บเบา ก็คือการเย็บผ้า ๒ ชั้นเข้าด้วยกันโดยมีแผ่นผ้าฟูหรือฟองน้ำอยู่ตรงกลางระหว่างผ้าชั้นบน (ชั้นหน้า) และผ้าชั้นใน แผ่นเบาที่ใช้กันมีอยู่

การเย็บเบา ก็คือการเย็บผ้า ๒ ชั้นเข้าด้วยกันโดยมีแผ่นผ้าฟูหรือฟองน้ำอยู่ตรงกลางระหว่างผ้าชั้นบน (ชั้นหน้า) และผ้าชั้นใน เมื่อเย็บควมก็ใช้วิธีเย็บแบบถอยหลัง คือแทงเข็มทะลุชั้นต่าง ๆ แหงขึ้น แล้วถอยหลังตามแคชชานยาวของฝีเข็มที่ต้องการ แล้วแทงลง ต่อจากนั้นก็นำไปอีกเท่าของจุดแทงเข็มแรก แหงขึ้น ถอยหลังแทงลงจุดเข็มแรก แทงลง ทำเรื่อย ๆ ไปทุกฝีเข็ม

๓. การตกแต่งเพื่อความเรียบร้อย

นำผ้าสีค่าปักคานหลังอีกครั้ง พร้อมกันขอบภาพด้วยผ้ากุนสีกลมกลืนทับภาพอีกที ให้เกิดความเรียบร้อย สวยงาม

ศิลปภาพแขวนที่ต้องการที่จะเป็นผลสำเร็จเมื่อทำตามข้อมูลข้างต้นอย่างสมบูรณ์แบบ

(รูปที่ ๑) แนวคิด ใช้แนวคิดเดิมแต่เปลี่ยนแปลงของสีที่แบ่งให้น้อยลง มีเส้นที่เกิดจากการเย็บคุณลายแทนที่เป็นริ้วเหมือนที่ภูกันในภาพเขียนสีน้ำมัน สืบรียาคาศีให้น่าหนักเข้มกว่าคนกล้วย เพื่อผลลัพธ์ให้ไกลออกไป และสร้างความเด่นของคนกล้วย ขอบภาพขวางบนไม่แบ่งเป็นที่แขวนกับภาพ แต่เป็นภาพเดียวกันทับใบกล้วยคึกคอก ขวางขวางเส้นโค้งต่อเนื่องของพื้นดินเป็นขอบ ขวางขอบ ๒ ข้างให้เส้นตรงและโค้งตามรูปใบกล้วยที่เกินออกไป

(รูปที่ ๘) แนวคิด: จากแนวคิดข้างต้นของรูปนี้ เพิ่มเส้นเย็บกันลายในส่วนบรรยากาศมากขึ้น เพื่อเมื่อสร้างงานจริงจะได้มีความสูงค่าของคานหนาต่างกัน คุณสูงให้ความรู้สึกใกล้ตัวผู้มอง คุณค่าให้รู้สึกไกลออกไป เน้นเนื้อหาให้ชัดและมีบรรยากาศเหมือนจริง

(รูปที่ ๖) แนวคิด มีการเพิ่มเส้นคุณลายเหมือนเหตุผลที่รูปที่ ๕ ที่เปลี่ยนแปลงแล้ว

บทสรุป

บทสรุป

๑. คุณค่าของความงาม ทางความงามเชิงสุนทรีย์ภาพมีอยู่ในภาพแขวนที่สร้างขึ้นจากการมองเห็นด้วยตา คือ มองแล้วทำให้เกิดความรู้สึกมีน้ำหนักของสี มีระยะใกล้ไกลจากความสูงต่ำของนิเวศานหน้า น้ำหนัก และขนาด มีความต่อเนื่องกลมกลืนของสี เส้นกุนลายมีการเคลื่อนไหวโยงเชื่อมกันทั้งภาพ พร้อมทั้งการขอมสีที่พาตัวไปในห้องตลาดไม่มี

๒. อุปสรรคในคาบเทคนิค และวัสดุที่ใช้

เทคนิค - ต้องอาศัยระยะเวลาในการ เริ่มจักท้าวสีจนถึง เป็นผลสำเร็จนานพอๆ เพราะจะการ เลือกว่าสีตามคุณสมบัติที่จะทำ และการ เย็บที่ปราณีต จึงจะได้ศิลปภาพแขวนที่มีคุณค่า

- วิธีการ เย็บจะเป็นการ เย็บด้วยมือโดยตลอด เพราะมีความหนา ไม่สามารถ ใช้จักรหรือ เครื่องมืออื่นใด

- ต้องทำงานต่อเนื่อง ไม่มีการ ข้ามชั้น หรือไม่ทำชั้นตอนใด ตอนหนึ่งไปได้เลย

- ต้องวางโครงการ ใหญ่พอเสียก่อนที่จะทำ เพราะอาจจะมีปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น งบประมาณในช่วงที่คิดโครงการ ราคาหนึ่ง แต่พอทำกับชิ้นอีกราคาหนึ่ง หรือขาดตลาด

วัสดุที่ใช้ - สีของผ้าไม่มีในท้องตลาดหรือร้านค้าขายผ้า เพราะเป็นสีที่คิดสร้างจากชั้นตอนเสกต์ จึงต้องมีการผสมสียอมจนกว่าจะได้สีที่ต้องการ

- ผ้าที่จะใช้ต้องเลือกให้มีความหนาบางปานกลาง จึงจะไม่เกิดปัญหาในการ เย็บ หรือเสร็จแล้วขาดได้

- ค่ายหรือไหมก็เช่นกัน ในท้องตลาดมีสีจำกัด จนบางครั้งถ้าต้องการสีที่ในท้องตลาดไม่มีก็ต้องยอมสี

จากอุปสรรคข้างต้น ไม่ว่าจะก่อนปฏิบัติหรือขณะปฏิบัติก็มีปัญหาได้ จึงควรค้นหาปัญหา หรืออุปสรรคที่พอจะมองเห็นก่อนว่าเหมาะสมในการทำ คอเวลาและการสร้างงานเท่าใด ในทางเดียวกัน งานทุกชิ้นก็มีอุปสรรคทั้งนั้น จึงไม่ควรทอดทิ้ง เพราะเป็นการทำลายความสามารถของผู้ทำ ถ้าไม่ทำก็จะมีประสพการณ์ของชีวิต ชีวิตก็ไม่มีคุณค่าใด

๓. ทางพัฒนา งานในรูปแบบนี้ ทางศิลปะของภาพแฉวนหรือเป็นการทำโดยอาศัยเทคนิคการต่อผากุญลายใหม่คุณค่าทางศิลปะยังไม่มีแพร่หลาย จึงเป็นที่น่าสนใจจะหยิบมาสร้างงานต่าง ๆ มากมาย เช่น นำเส้นคลุมจากเทคนิคนี้โดยใหม่คุณค่าทางศิลปะ ได้แก้ววี่ที่เกิดจากการกุญลายนี้เป็นเสมือนที่ภูกันที่แต้มสีในผ้า ทำปลอกหมอน ทำผ้าคลุมเตียง ผ้าห่ม และผ้าประดับต่าง ๆ เป็นต้น เป็นงานคล้ายเทคนิคตัดกระดาษปะแต้มีความหนา บาง ในระยะต่างกันเหมือนการปั้นปูนต่า จึงสามารถกระจายงานได้อีกมากมายตามแต่จะต้องการ แตกมีจุดอ่อนที่จะต้องพัฒนาแก้ไขที่สำคัญคือ การเก็บรักษาให้ทรงคุณค่าของวัสดุที่ใช้คงสภาพเดิม ไม่เปลี่ยนแปลงหรือผิดเพี้ยนไปมาจากเดิม

บรรณานุกรม

๑. ตกแต่ง, ตกแต่งฉบับพิเศษ พ.ศ. ๒๕๒๕, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พลพันธ์การพิมพ์, ๒๕๒๕.
๒. วัชนะ จุฑะวิภาต, การออกแบบตกแต่งภายในและเทคนิคในการออกแบบ, กรุงเทพมหานคร: บริษัทสารมวลชน จำกัด, ๒๕๓๑.
๓. วิมลพรรณ ปิณฑวิชชัย, ผ้าอีสาน, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิเศษ, ๒๕๑๖.
๔. เสาวลักษณ์ ยุติศรี, ศิลปะงานทอผ้า สมัยใหม่, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ยูไนเต็ดทบุคส์, ๒๕๓๐.
๕. อรวินท์ ไทรกี, คู่มือวิชาผ้าและเส้นใย, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิบูลย์กิจ, ๒๕๒๑.
๖. อัจฉราพร ไชละสูต, คู่มือการย้อมสี, กรุงเทพมหานคร: เทคนิค ๑๕ การพิมพ์, ๒๕๒๓.
๗. อัจฉราพร ไชละสูต, ความรู้เรื่องผ้า, กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด อักษรบัณฑิต, ๒๕๒๕.
๘. อัจฉราพร ไชละสูต และ คร. ชิเงรุ วาตานาเบ, วิศวกรรมสิ่งทอ, TOKYO

